

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาแดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

สถานีพัฒนาที่ดินบึงกาฬ
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เอกสารวิชาการฉบับที่ 037/2566
กันยายน 2566

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาดง

อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

สถานีพัฒนาที่ดินบึงกาฬ

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เอกสารวิชาการฉบับที่ 037/2566

กันยายน 2566

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ได้นำแนวคิดของ Food and Agriculture Organization of United Nations และ United Nations Environment Programme มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่นๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสมรักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินบึงกาฬ

กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญรูป	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-2
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-4
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-8
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-5
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-3
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-3

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 เขตการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2566	7-1
7.3 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
เอกสารอ้างอิง	8-1
คณะผู้จัดทำ	9-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดหนองคาย ปี 2536-2565	2-3
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ	2-5
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ปี 2565	2-8
2-4	จำนวนสัดส่วนครัวเรือน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ปี 2565	2-8
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ปี 2565	2-10
3-1	สมบัติดิน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ	3-4
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ	5-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ	6-5
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2567-2571	7-7
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-9
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)	7-12

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-4
2-1	แผนที่ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ	2-1
2-2	กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดบึงกาฬ	2-3
2-3	แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาดง อำเภอปากคาดจังหวัดบึงกาฬ	2-7
3-1	แผนที่ทรัพยากรดิน ตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ	3-6
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ	4-4
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ	4-5
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ	6-6
7-1	การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ	7-6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

- 1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ทั้งนี้ กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดินเพื่อขับเคลื่อนการใช้ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดิน และที่ดิน ด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูล ที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตรในส่วนของตัวชี้วัดบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐาน ของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่างๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและ อยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ฯ

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร ฯ

3) ด้านนโยบายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล ฯ

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน /สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

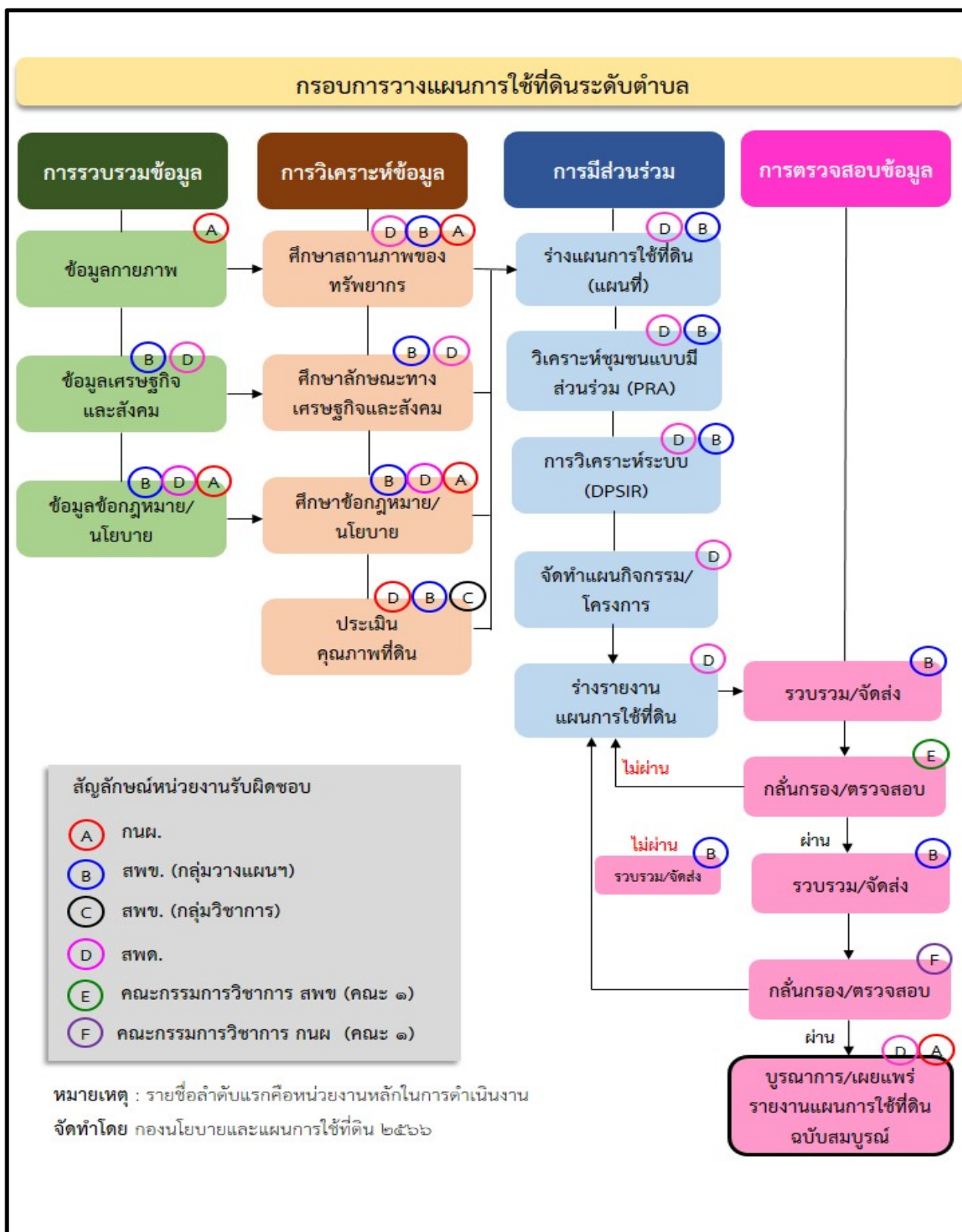
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“ส่งเสริมการพัฒนาทุกด้าน สืบสานวัฒนธรรม นำสังคมอยู่เย็นเป็นสุข ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”
(องค์การบริหารส่วนตำบลนาตง, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

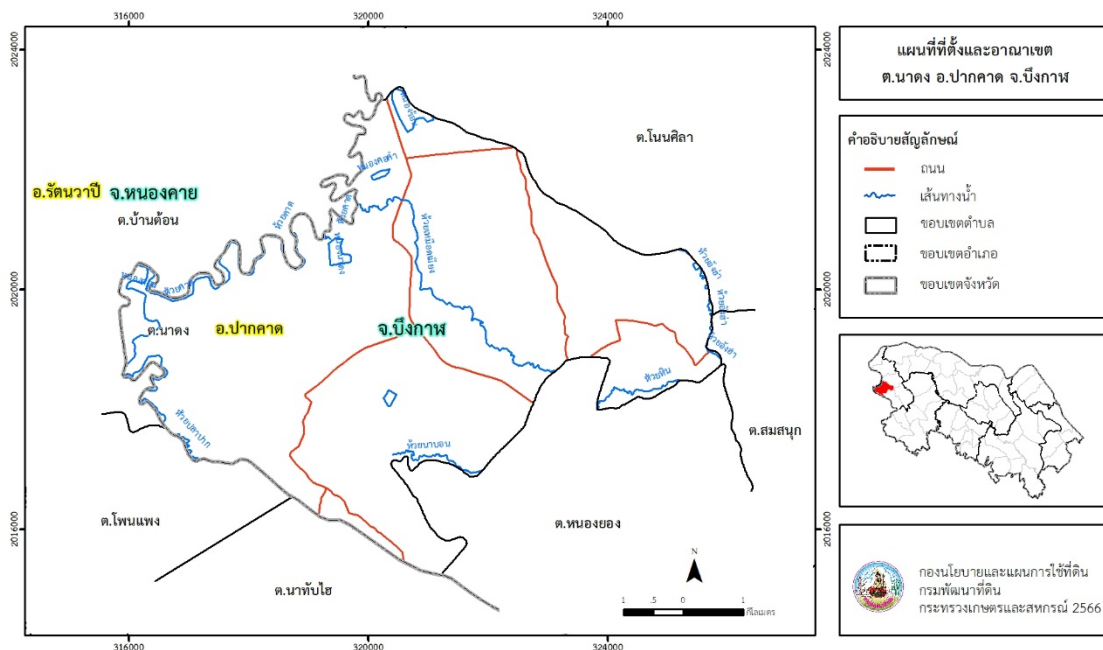

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอปากคาด มีพื้นที่ประมาณ 39 ตารางกิโลเมตร หรือ 24,683 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านด่อน อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ตำบลโนนศิลา อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลนาทับไฮ อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย ตำบลหนองยอง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลโนนศิลา ตำบลสมสนุก อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านด่อน ตำบลโพนแพง อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย

รูปที่ 2-1 แผนที่ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านไร่	หมู่ที่ 5 บ้านโสกบง
หมู่ที่ 2 บ้านโนนสำราญ	หมู่ที่ 6 บ้านชัยเจริญ
หมู่ที่ 3 บ้านนาดง	หมู่ที่ 7 บ้านตาลบังบด
หมู่ที่ 4 บ้านนาดงน้อย	หมู่ที่ 8 บ้านห้วยมะยม

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำโขงตะวันออกเฉียงเหนือ มีแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น ห้วยคาด ห้วยนาบอน หนองคอกำ หนองนาตง หนองนาบอน หนองร้อน

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (ปี พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 26.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.6 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.4 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,725.7 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 127 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนสิงหาคม มีปริมาณฝน 349.2 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 22 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดหนองคาย ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนเมษายนถึงปลายเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งต้นเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนมีนาคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

แผนการใช้น้ำที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

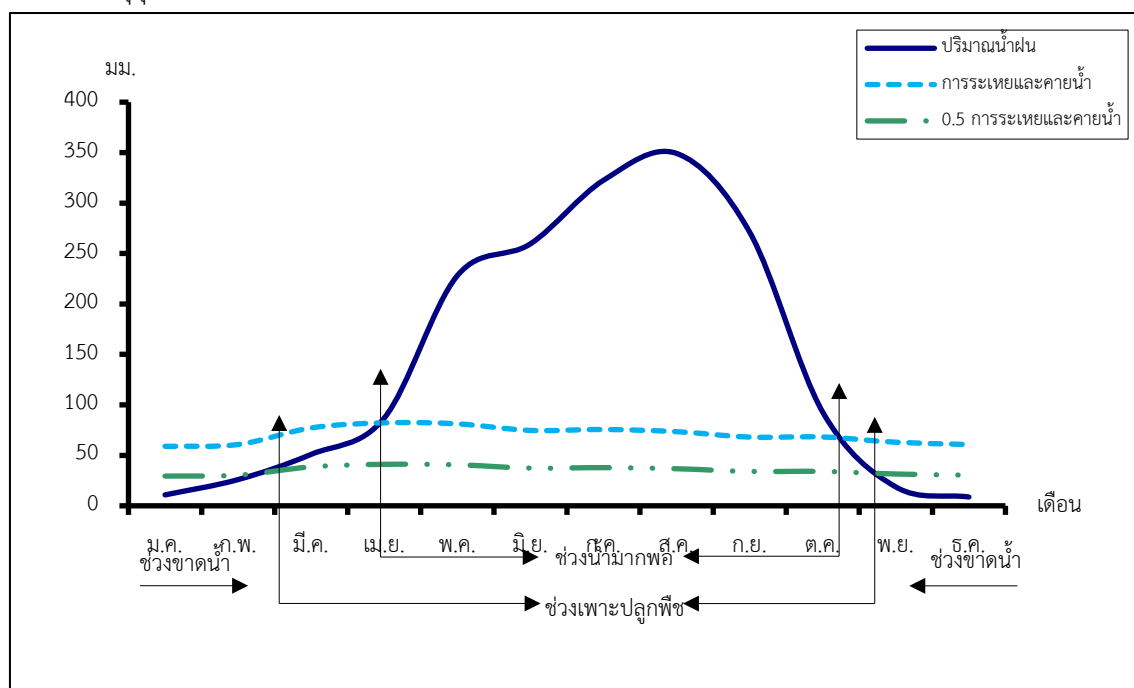
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดหนองคาย¹ (ปี พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	17.3	29.8	23.0	68.0	10.8	1.9	58.9	10.6
ก.พ.	19.1	32.0	25.1	65.0	26.0	3.3	60.8	24.9
มี.ค.	22.3	34.6	27.9	65.0	51.0	5.9	77.2	46.8
เม.ย.	24.5	36.0	29.6	67.0	87.0	8.4	82.2	74.9
พ.ค.	25.0	34.6	29.0	76.0	228.1	16.5	81.2	144.9
มิ.ย.	25.1	33.5	28.6	81.0	259.6	19.1	74.7	151.0
ก.ค.	25.0	32.7	28.2	83.0	322.6	20.9	75.6	157.3
ส.ค.	24.7	32.2	27.8	84.0	349.2	22.1	73.5	159.9
ก.ย.	24.4	32.2	27.8	83.0	271.2	17.8	68.1	152.1
ต.ค.	23.3	32.3	27.3	76.0	92.8	7.9	68.2	79.0
พ.ย.	20.7	31.5	25.6	70.0	18.7	2.5	63.0	18.1
ธ.ค.	17.5	29.4	22.9	68.0	8.7	1.1	60.8	8.6
เฉลี่ย	22.4	32.6	26.9	73.8	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,725.7	127.4	844.1	1,028.1

หมายเหตุ : ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536-2565

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,097 ไร่ หรือร้อยละ 4.45 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 20,898 ไร่ หรือร้อยละ 84.67 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 6,897 ไร่ หรือร้อยละ 27.94 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาร้าง นาข้าว นาข้าว+มันสำปะหลัง พื้นที่ลุ่ม+นาข้าว

2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 549 ไร่ หรือร้อยละ 2.22 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไร่ร้าง พืชไร่ผสมมันสำปะหลัง มันสำปะหลัง/ยางพารา สับปะรด แตงโม

3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 13,381 ไร่ หรือร้อยละ 54.21 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ยูคาลิปตัส ปาล์มน้ำมัน ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ยืนต้นผสม เป็นต้น

4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 25 ไร่ หรือร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม เงาะ เงาะ/มังคุด มะม่วง

5) พืชสวน มีเนื้อที่ 12 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก

6) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 46 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 12 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,595 ไร่ หรือร้อยละ 6.46 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 1,081 ไร่ หรือร้อยละ 4.37 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า พื้นที่ลุ่ม พุ่งหญ้าธรรมชาติ บ่อดิน พื้นที่ถม

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,097	4.45
U101	ตัวเมืองและย่านการค้า	1	-
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	706	2.86
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	283	1.15
U405	ถนน	36	0.15
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	62	0.25
U605	สถานีบริการน้ำมัน	9	0.04
A	พื้นที่เกษตรกรรม	20,898	84.67
A100	นาไร่	115	0.47
A101	นาข้าว	6,724	27.24
A101+A204	นาข้าว+มันสำปะหลัง	58	0.23
A200	ไร่ไร่	14	0.06
A201	พืชไร่ผสม	41	0.17
A204	มันสำปะหลัง	354	1.43
A204/A302	มันสำปะหลัง/ยางพารา	115	0.46
A205	สับปะรด	3	0.01
A220	แตงโม	22	0.09
A300	ไม้ยืนต้นไร่/เสื่อมโทรม	436	1.77
A301	ไม้ยืนต้นผสม	102	0.41
A302	ยางพารา	11,755	47.62
A303	ปาล์มน้ำมัน	463	1.88
A304	ยูคาลิปตัส	609	2.47
A305	สัก	6	0.02
A315	ไม้ปลูกเพื่อการค้า	10	0.04
A401	ไม้ผลผสม	12	0.05
A404	เงาะ	5	0.02
A404/A419	เงาะ/มังคุด	4	0.02
A407	มะม่วง	4	0.02

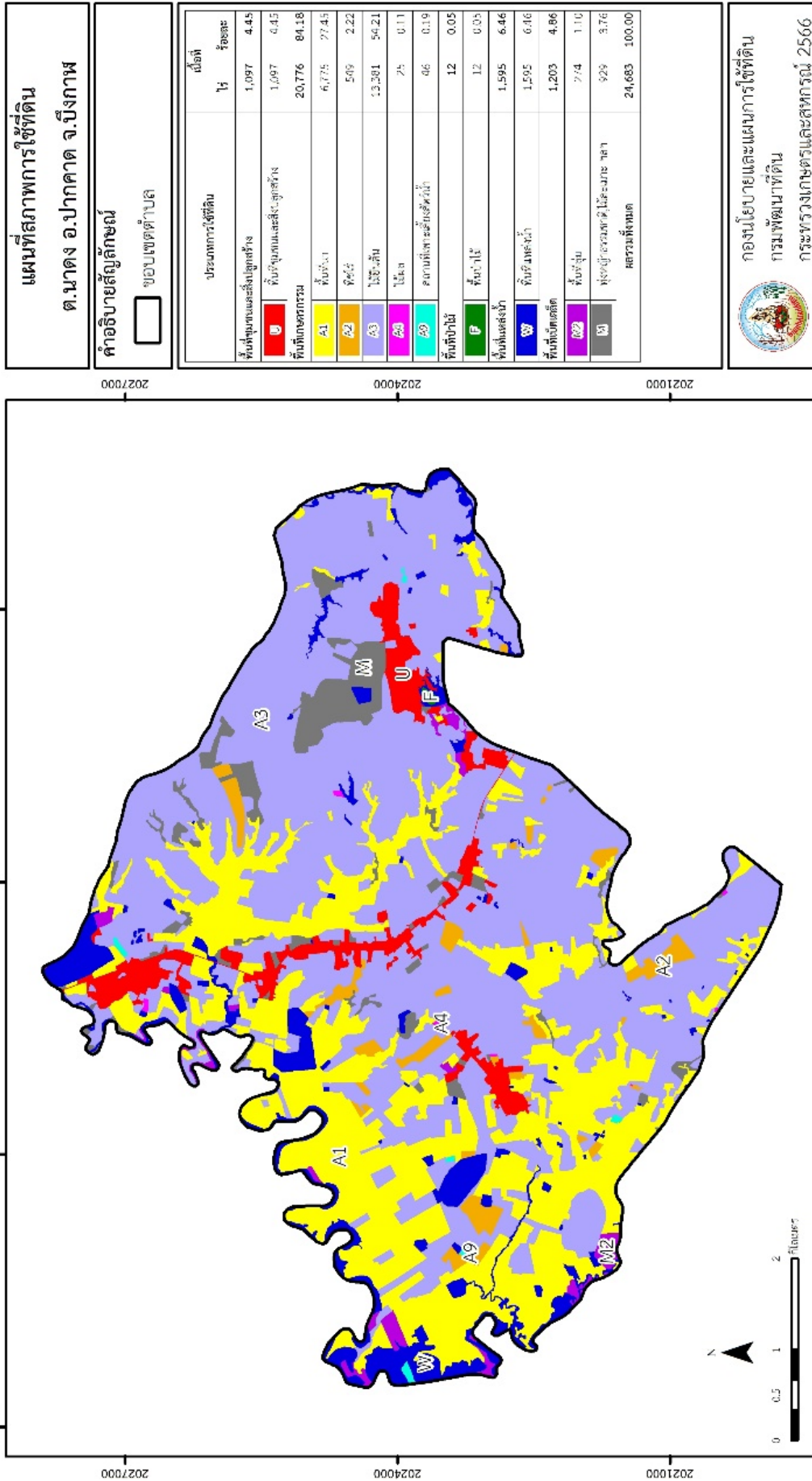
แผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 2-2 ต่อ

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	46	0.19
F	พื้นที่ป่าไม้	12	0.05
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	12	0.05
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	1,081	4.37
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	98	0.40
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	533	2.16
M201	พื้นที่ลุ่ม	152	0.61
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	214	0.87
M304	บ่อดิน	68	0.27
M405	พื้นที่ถม	16	0.06
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	1,595	6.46
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	427	1.73
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	912	3.69
W201	อ่างเก็บน้ำ	15	0.06
W202	บ่อน้ำในไร่นา	241	0.98
ผลรวมทั้งหมด		24,683	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาง อำเภอบางคนที จังหวัดบึงกาฬ

รูปที่ 2-3 แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาง อำเภอบางคนที จังหวัดบึงกาฬ

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลนาตง มีประชากรรวม 4,132 คน แยกเป็นชาย 2,048 คน เป็นหญิง 2,084 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 104.63 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,483 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 946 ครัวเรือน หรือร้อยละ 63.79 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 537 ครัวเรือน หรือร้อยละ 36.21 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ปี 2565

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลนาตง	1,483	2,048	2,084	4,132
หมู่ที่ 1 ไร่	133	191	199	390
หมู่ที่ 2 โนนสำราญ	279	425	412	837
หมู่ที่ 3 นาตง	189	176	184	360
หมู่ที่ 4 นาตงน้อย	247	339	362	701
หมู่ที่ 5 โสภบง	258	479	454	933
หมู่ที่ 6 ชัยเจริญ	177	133	155	288
หมู่ที่ 7 ดาลบังบด	158	212	235	447
หมู่ที่ 8 ห้วยมะยม	42	93	83	176

ที่มา: กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลนาตง อำเภอปากคาดจังหวัดบึงกาฬ ปี 2565

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	1,483	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	946	63.79
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	537	36.21

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลนาตง มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,483 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 16.64 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

สภาพเศรษฐกิจของชุมชนในตำบลนาตงส่วนใหญ่ประชากรมีอาชีพด้านการเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกยางพารามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ข้าว ปาล์มน้ำมัน และมันสำปะหลัง นอกจากนี้เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์

การประกอบอาชีพ ในตำบลนาตงประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทั้งการทำนา ปลูกพืชไร่ และไม้ยืนต้น นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภคและจำหน่าย ค้าขาย รับจ้างทั่วไป

- อาชีพทำเกษตรกรรม ตำบลนาตงครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร 946 ครัวเรือน โดยเกษตรกรปลูกยางพารามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ข้าว ปาล์มน้ำมัน และมันสำปะหลัง นอกจากนี้เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์ สำหรับการเลี้ยงสัตว์พบว่าส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภค และจำหน่าย

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลจำเป็นพื้นฐาน จปฐ. (กรมการพัฒนาชุมชน, 2566) พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 380,182 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 111,587 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 290,475 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 85,257 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 89,707 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 26,330 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนาตง อำเภอปากคาดจังหวัดบึงกาฬ ปี 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือน เฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคล เฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือน เฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคล เฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลนาตง	330,864	46,757	1,340	1,222	380,182	111,587	290,475	85,257
หมู่ที่ 1 ไร่	357,813	39,240	454	2,084	399,591	114,517	308,819	88,503
หมู่ที่ 2 โนนสำราญ	324,279	59,797	2,097	612	386,784	109,455	259,881	73,543
หมู่ที่ 3 นาตง	316,657	49,691	2,374	466	369,189	116,031	277,420	87,189
หมู่ที่ 4 นาตงน้อย	302,087	41,890	1,057	1,081	346,116	116,580	284,891	95,958
หมู่ที่ 5 โสภบง	325,792	41,414	1,616	1,686	370,508	104,284	312,829	88,049
หมู่ที่ 6 ชัยเจริญ	375,201	61,185	968	237	437,590	117,959	294,005	79,254
หมู่ที่ 7 ดาลบึงบด	323,922	40,952	425	2,247	367,545	112,927	290,375	89,217
หมู่ที่ 8 ห้วยมะยม	459,037	50,588	1,258	0	510,883	110,190	305,253	65,839

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่างๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ คือ เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 232 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 9,986 ไร่

2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 14,697 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลนาตง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) 1,725.7 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลนาตง มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ หนองคอกคำ หนองคอน หนองนาตง หนองนาบอน หนองร้อน ห้วยคาด ห้วยนาบอน ห้วยปลาปาก ห้วยหิน ห้วยเหมือดเมียง และห้วยอ้งฮ่า

3.2.3 ใช้ฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากข้อมูล <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php> สืบค้น ณ วันที่ 26 พฤษภาคม 2566 ซึ่งพบว่า ตำบลนาตง มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 1 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 20 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 6 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Nbn-s1A ชุดดินหนองบุญนา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,042 ไร่ หรือร้อยละ 4.22 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Nbn-pic-s1A ดินคล้ายชุดดินหนองบุญนาที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 533 ไร่ หรือร้อยละ 2.16 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Nn-sic1A ชุดดินนครพนม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,235 ไร่ หรือร้อยละ 13.10 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Nn-fsi-s1A ดินคล้ายชุดดินนครพนมที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,769 ไร่ หรือร้อยละ 11.22 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Re-s1A ชุดดินร้อยเอ็ด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 111 ไร่ หรือร้อยละ 0.45 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน St-s1A ชุดดินสีหิน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 402 ไร่ หรือร้อยละ 1.63 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 14 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Ht-s1B ชุดดินห้วยแกลง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 413 ไร่ หรือร้อยละ 1.67 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Ht-s1C/d3c ชุดดินห้วยแกลง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ พบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็ก ที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 1,893 ไร่ หรือร้อยละ 7.67 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Pho-s1A ชุดดินพล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 106 ไร่ หรือร้อยละ 0.43 ของเนื้อที่ตำบล

- 4) หน่วยแผนที่ดิน Pht-md,col-sLB ดินภูทอกที่เป็นดินลิกปานกลางและเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,935 ไร่ หรือร้อยละ 7.84 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Pp-sLA ชุดดินโนนพิสัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 23 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Pp-sLB ชุดดินโนนพิสัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,860 ไร่ หรือร้อยละ 19.69 ของเนื้อที่ตำบล
- 7) หน่วยแผนที่ดิน Pp-gm-sLA/b ดินคล้ายชุดดินโนนพิสัยที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทา มีเนื้อที่ 439 ไร่ หรือร้อยละ 1.78 ของเนื้อที่ตำบล
- 8) หน่วยแผนที่ดิน Pp-gm-sLB/b ดินคล้ายชุดดินโนนพิสัยที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทา มีเนื้อที่ 85 ไร่ หรือร้อยละ 0.35 ของเนื้อที่ตำบล
- 9) หน่วยแผนที่ดิน Ppk-clA ชุดดินปลาปาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 151 ไร่ หรือร้อยละ 0.61 ของเนื้อที่ตำบล
- 10) หน่วยแผนที่ดิน Ppk-clB ชุดดินปลาปาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 504 ไร่ หรือร้อยละ 2.04 ของเนื้อที่ตำบล
- 11) หน่วยแผนที่ดิน Ppk-gclA ชุดดินปลาปาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 463 ไร่ หรือร้อยละ 1.88 ของเนื้อที่ตำบล
- 12) หน่วยแผนที่ดิน Ppk-gclB ชุดดินปลาปาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 426 ไร่ หรือร้อยละ 1.73 ของเนื้อที่ตำบล
- 13) หน่วยแผนที่ดิน Ptk-sLB/d3c ชุดดินพระทองคำ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ พบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็ก ที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 2,486 ไร่ หรือร้อยละ 10.07 ของเนื้อที่ตำบล
- 14) หน่วยแผนที่ดิน Ptk-pic-sLB ดินคล้ายชุดดินพระทองคำที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,936 ไร่ หรือร้อยละ 7.84 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือ หน่วยแผนที่ W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 871 ไร่ หรือร้อยละ 3.53 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินต้น มีเนื้อที่ 6,951 ไร่ หรือร้อยละ 28.17 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินโนนพิสัย (Pp) ดินโนนพิสัยที่มีจุดประสีเทา (Pp-gm) และชุดดินปลาปาก (Ppk)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอึดตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง		ไร่	ร้อยละ
Ht-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	413	1.67
Ht-slC/d3c	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	1,893	7.67
Nbn-pic-slA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-5.5	5.5-6.5	<2	278	1.13
Nbn-pic-slA*	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	5.0-5.5	5.5-6.5	<2	255	1.03
Nbn-slA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-5.5	5.5-6.5	<2	1,042	4.22
Nn-fsi-slA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	21	0.09
Nn-fsi-slA*	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	2,748	11.13
Nn-siclA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	245	0.99
Nn-siclA*	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	2,990	12.11
Pho-slA	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.5-6.0	5.5-6.5	<2	106	0.43
Pht-md,col-slB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	1,935	7.84
Pp-gm-slA/b	0-2	0-50	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	5.0-5.5	<2	361	1.46
Pp-gm-slA/b*	0-2	0-50	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	5.0-5.5	<2	78	0.32
Pp-gm-slB/b	2-5	0-50	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	5.0-5.5	<2	85	0.35
Ppk-clA	0-2	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-7.0	4.5-5.5	<2	151	0.61
Ppk-clB	2-5	0-50	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-7.0	4.5-5.5	<2	504	2.04
Ppk-gclA	0-2	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-7.0	4.5-5.5	<2	463	1.88
Ppk-gclB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-7.0	4.5-5.5	<2	426	1.73

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

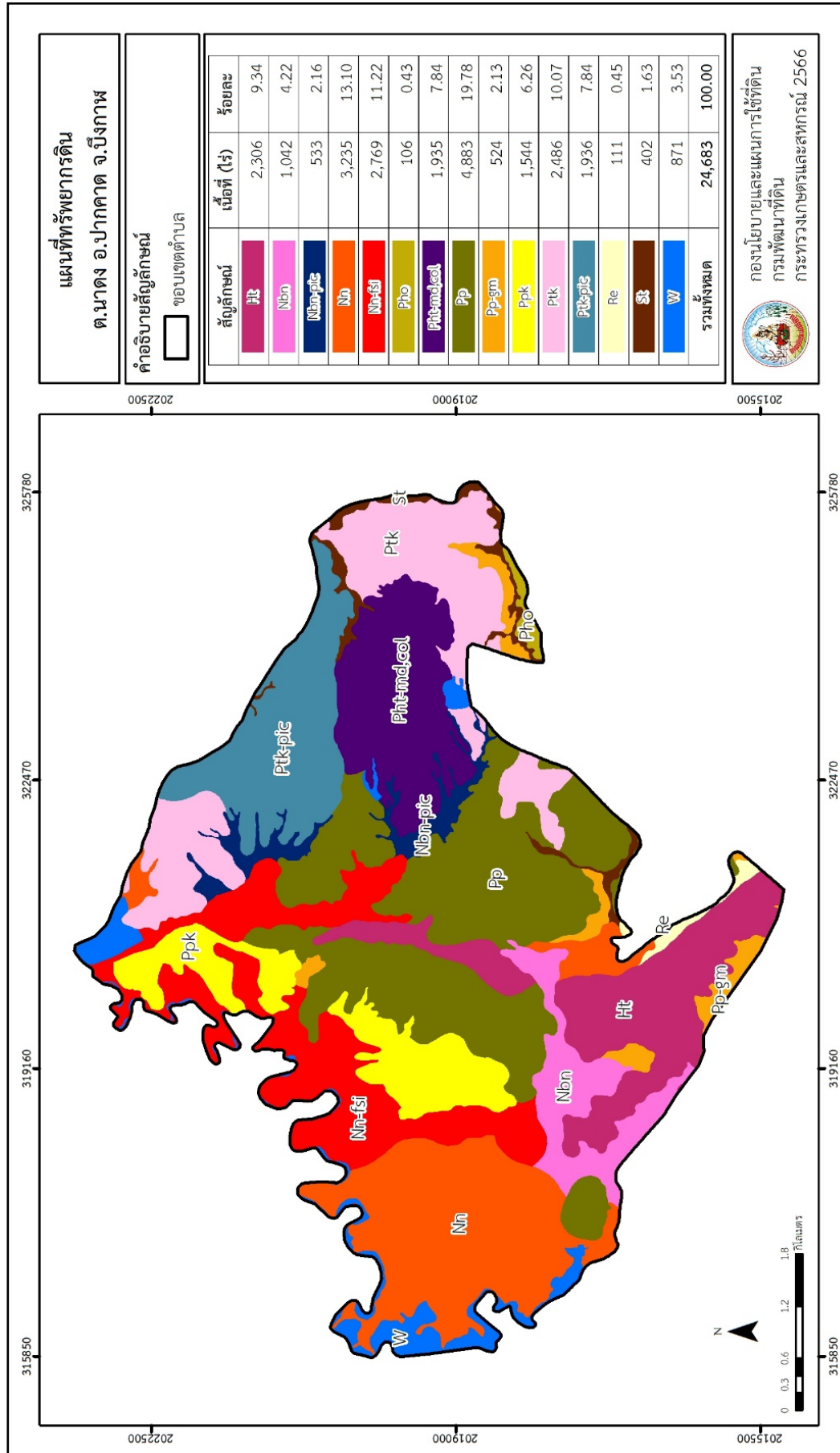
ตารางที่ 3-1(ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอึดตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง		ไร่	ร้อยละ
Pp-sIA	0-2	0-50	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	5.0-5.5	<2	23	0.09
Pp-sIB	2-5	0-50	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	5.0-5.5	<2	4,024	16.30
Pp-sIB*	2-5	0-50	ดีปานกลาง	ปานกลาง	<10	<35	5.0-5.5	5.0-5.5	<2	836	3.39
Ptk-pic-sIB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-5.5	5.5-6.5	<2	1,936	7.84
Ptk-sIB/d3c	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	35-75	5.0-5.5	5.5-6.5	<2	2,486	10.07
Re-sIA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	35-75	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	111	0.45
St-sIA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-5.5	5.5-6.5	<2	402	1.63
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	871	3.53
รวมทั้งหมด										24,683	100.00

หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

รูปที่ 3-1 แผนที่ทรัพยากรดิน ตำบลนาง อำเภอบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลนาตง คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) ขาดแคลนน้ำ
- 3) ดินตื้น
- 4) การใช้สารเคมีในปริมาณที่มาก
- 5) ที่ดินขาดเอกสารสิทธิ์

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลนาตง มีความต้องการ 4 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) ปรับรูปที่ดิน และเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน
- 4) ลดต้นทุนการผลิต
- 5) ส่งเสริมพัฒนาอาชีพสตรี

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

- 1) **แรงขับเคลื่อน (Driver)** มี 5 ประการ คือ
 - (1) ดินเสื่อมโทรม
 - (2) น้ำขาดแคลน
 - (3) ใช้สารเคมีในปริมาณที่มาก
 - (4) การไร้กรรมสิทธิ์ที่ดิน
 - (5) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 5 ประการ คือ

- (1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- (2) จัดหาแหล่งน้ำและระบบท่อส่งน้ำ
- (3) ความต้องการน้ำ เพื่อการเกษตร/พัฒนาแหล่งน้ำ
- (4) แก้ปัญหาการใช้สารเคมี
- (5) ส่งเสริมพัฒนาอาชีพ

3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 5 ประการ คือ

- (1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- (2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
- (3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- (4) พื้นที่ป่าไม้ลดลง
- (5) วัชพืชปกคลุมแหล่งน้ำ

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- (1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ตื้นเขินจากตะกอนและวัชพืชปกคลุม
- (2) ผลผลิตพืชต่ำ ต้นทุนสูง
- (3) รายได้น้อย
- (4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

- (1) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (2) บ่อน้ำในไร่นา
- (3) การปรับปรุงบำรุงดิน / ไถกลบตอซัง
- (4) เกษตรแปลงใหญ่
- (5) เกษตรผสมผสาน
- (6) ขุดลอกลำน้ำ/ท่อส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- (7) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย
- (8) ส่งเสริมพัฒนาอาชีพ
- (9) ปฏิรูปที่ดิน
- (10) จัดที่ดินโดย คทช.

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
 - (2) พืชทางเลือกอนาคตแทนยางพารา
 - (3) จัดหาแหล่งน้ำสะอาดเพื่อขยายเกษตรอินทรีย์
 - (4) ก่อสร้างแหล่งน้ำในพื้นที่ต้นน้ำ
 - (5) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย
 - (6) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ดั่งมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

ในพื้นที่ลุ่มดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

1) เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนเมษายนถึงมิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม

2) เกษตรกรจะทำนาปรังในช่วงเดือน ธันวาคม – เมษายน หลังจากทำนาปี

3) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน

ในพื้นที่ดอนดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

1) เกษตรกรจะมีการทำนาในที่ดอน ในช่วงเดือนเมษายน ถึง พฤศจิกายน

2) มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-12 เดือน

3) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน

4) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ ทุเรียน มังคุด เงาะ กล้วยหอมทอง สับปะรด

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-2

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ชนิดพืช												
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ												
ข้าว												
ไม้ยืนต้น												
บริเวณพื้นที่ดอน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ												
พืชไร่												
ไม้ยืนต้น												
ไม้ผล												

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้ พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และคำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ระดับ ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง(S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุง ต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมรวมความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาวะการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง ทุเรียน กล้วยหอมทอง มังคุด เงาะ สับปะรด

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	มันสำปะหลัง	ทุเรียน	กล้วยหอมทอง	มังคุด	เงาะ	สับปะรด
Ht-slB	S3o	S2n	S2n	S2n	S2ns	S2xns	S2ns	S2ns	S2n
Ht-slC/d3c	S3ewo	S2ns	S2ns	S2ens	S2ns	S2exns	S2ns	S2ns	S2ens
Nbn-pic-slA	S1	S3o	S2o	N	S3o	S3o	S3o	S3o	S3o
Nbn-pic-slA*	S2s	S3o	S2os	N	S3o	S3o	S3o	S3o	S3o
Nbn-slA	S2s	S3o	S2xos	N	S3o	S3xo	S3o	S3o	S3o
Nn-fsi-silA	S2n	S3o	S2on	N	S3o	S3o	S3o	S3o	S3o
Nn-fsi-silA*	S2ns	S3o	S2ons	N	S3o	S3o	S3o	S3o	S3o
Nn-siclA	S2n	S3o	S2on	N	S3o	S3o	S3o	S3o	S3o
Nn-siclA*	S2ns	S3o	S2ons	N	S3o	S3o	S3o	S3o	S3o
Pho-slA	S2os	S3o	S2os	N	S3o	S3o	S3o	S3o	S3o
Pht-md,col-slB	S3o	S2rns	S3r	S2rns	S3r	S2rxns	S3r	S3r	S2ns
Pp-gm-slA/b	S2ron	S3ro	N	N	N	S3ro	N	N	S3o
Pp-gm-slA/b*	S2rons	S3ro	N	N	N	S3ro	N	N	S3o
Pp-gm-slB/b	S2ewrons	S3ro	N	N	N	S3ro	N	N	S3o
Ppk-clA	S3o	S3r	N	S3r	N	S3r	N	N	S2rn
Ppk-clB	S3o	S3r	N	S3r	N	S3r	N	N	S2rn
Ppk-gclA	S3o	S3r	N	S3r	N	S3r	N	N	S2rns
Ppk-gclB	S3o	S3r	N	S3r	N	S3r	N	N	S2rns

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	มันสำปะหลัง	ทุเรียน	กล้วยหอมทอง	มังคุด	เงาะ	สับปะรด
Pp-slA	S2rons	S3r	N	S3r	N	S3r	N	N	S2rons
Pp-slB	S2ewron	S3r	N	S3r	N	S3r	N	N	S2ron
Pp-slB*	S2ewrons	S3r	N	S3r	N	S3r	N	N	S2rons
Ptk-pic-slB	S2ewon	S2on	S2n	S2on	S2ons	S2xns	S2ons	S2ons	S2on
Ptk-slB/d3c	S2ewons	S2ons	S2ns	S2ons	S2ons	S2xns	S2ons	S2ons	S2ons
Re-slA	S2n	S3o	S2on	N	S3o	S3o	S3o	S3o	S3o
St-slA	S2s	S3o	S2os	N	S3o	S3o	S3o	S3o	S3o

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากรเพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 เขตการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ สามารถกำหนดออกเป็น 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 4 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 20,802 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 84.29 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 1 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 5,746 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 23.28 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ ทูเรียน เงาะ มังคุด และมะม่วง

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 7,426 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 30.08 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และยูคาลิปตัส

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 238 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.97 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ ไร่ร้าง พืชไร่ผสม มันสำปะหลัง สับปะรด และแตงโม

(2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรในเขตนี้ อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม

พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้อาณาเขตเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 1,081 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.38 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 16 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ เงาะ และมะม่วง

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 6,059 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 24.55 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน และ ยูคาลิปตัส

(4) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 194 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.79 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ พืชไร่ผสม มันสำปะหลัง และ มันสำปะหลัง

3) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 34 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้

6.2.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,097 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.45 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และ เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 1,026 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.16 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 62 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

(3) และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 9 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อน ท่องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท โบราณสถาน ที่ทิ้งขยะ เป็นต้น

6.2.3 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,595 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.46 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 1,343 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 5.44 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 252 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.02 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.4 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 1,177 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.77 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น ที่ทิ้งขยะ ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.5 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 12 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็น ป่าปลูก ป่าชุมชน

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

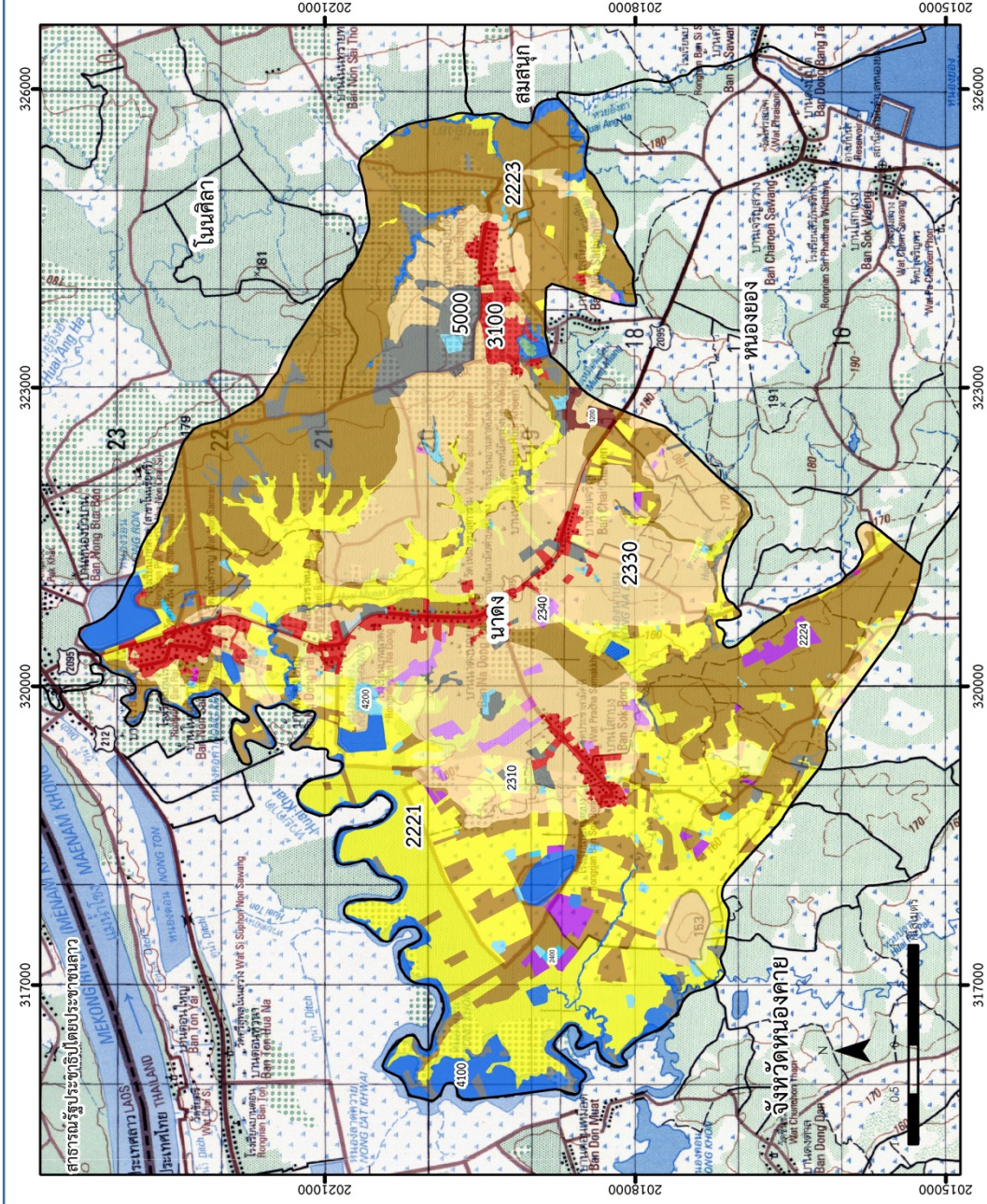
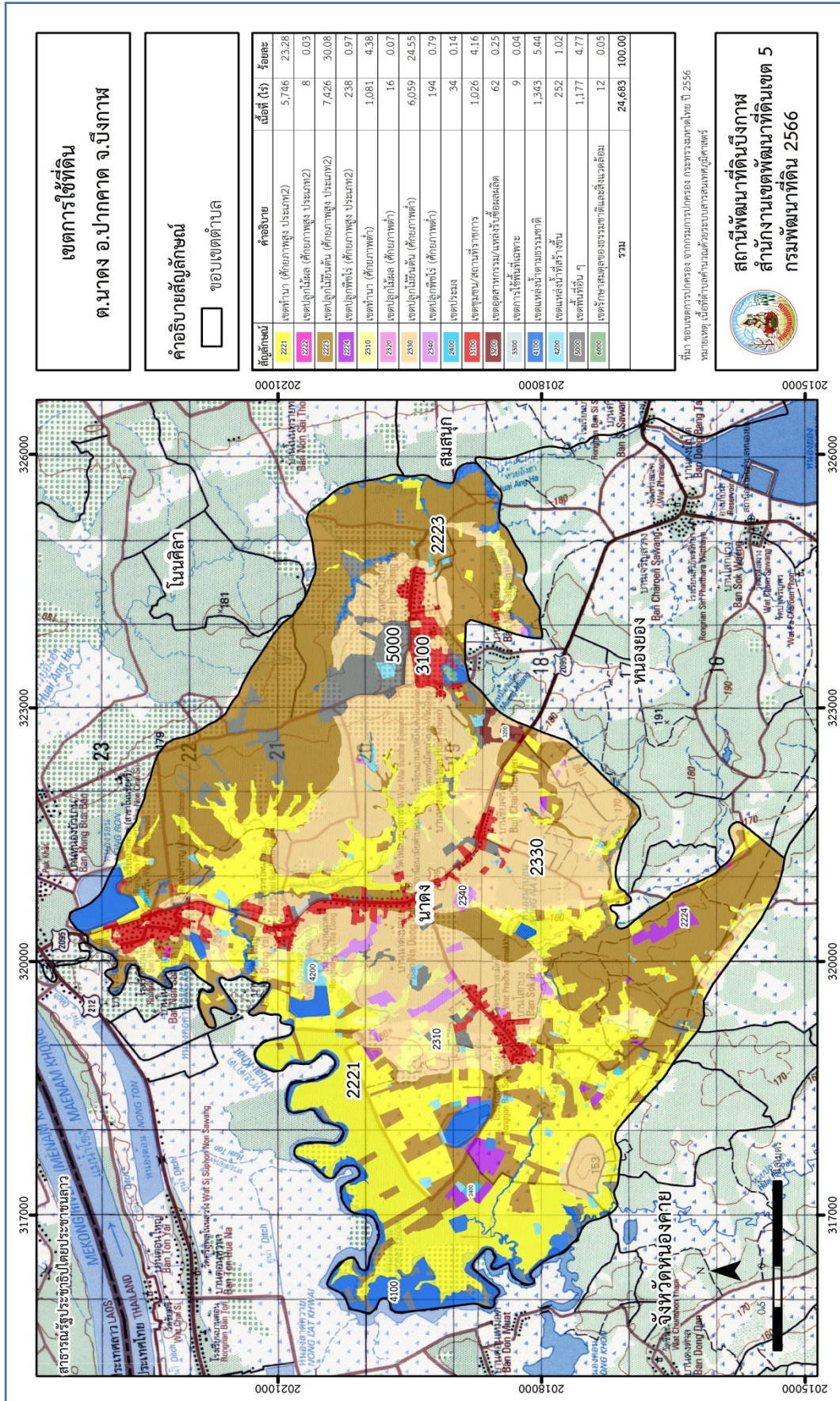
ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตเกษตรกรรม	20,802	84.29
2.1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)	13,418	54.36
1) เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	5,746	23.28
2) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	8	0.03
3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	7,426	30.08
4) เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	238	0.97
2.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	7,350	29.79
1) เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	1,081	4.38
2) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	16	0.07
3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	6,059	24.55
4) เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพต่ำ)	194	0.79
2.3 เขตประมง	34	0.14
2. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,097	4.45
1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	1,026	4.16
2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	62	0.25
3) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	9	0.04
3. เขตแหล่งน้ำ	1,595	6.46
1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	,1,343	5.44
2)เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	252	1.02
4. เขตพื้นที่อื่นๆ	1,177	4.77
5. เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	12	0.05
รวม	24,683	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาดง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬแล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567 ถึง 2571

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลนาตงไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลนาตง เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินบึงกาฬ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินบึงกาฬ นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

7.2.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1.1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1) การปรับปรุงบำรุงดิน

(1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์

(2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

(3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

(4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

(5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์

(6) การรณรงค์ไถกลบตอซัง

(7) ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์การรับรองแบบมีส่วนร่วม(PGS)

- 2) การบริหารจัดการน้ำ
 - (1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - (2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - (3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - (2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
 - (3) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว
- 1.2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
- 1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - (5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - (6) การจัดหาปุ๋ยโคโลไมต์
 - (7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
 - (8) ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์การรับรองแบบมีส่วนร่วม(PGS)
 - 2) การบริหารจัดการน้ำ
 - (1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - (2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - (3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - (2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
 - (3) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว
- 1.3) เขตประมง มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
- 1) การบริหารจัดการน้ำ
 - (1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - (2) การพัฒนาแหล่งน้ำ/ชุดลอก

7.3 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

(1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบึงกาฬ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ)

(2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

(3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)

(4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

(5) ถ่ายทอดองค์ความรู้การแปรรูปข้าวและบรรจุภัณฑ์ (กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมส่งเสริมสหกรณ์)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกพืชทางเลือก มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

(1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบึงกาฬ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ)

(2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

(3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

(4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

(5) จัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรและสหกรณ์จังหวัดบึงกาฬ)

3) เขตประมง มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ ส่งเสริม/สนับสนุน พันธุ์สัตว์ ความรู้ด้านการเลี้ยงปลา การทำอาหารปลา (สำนักงานประมงจังหวัดบึงกาฬ)

7.3.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1.1) สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานบึงกาฬ)

1.2) สนับสนุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ประมงจังหวัดบึงกาฬ/องค์การบริหารส่วนตำบลนาตง)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ ปรับรูปที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลนาตง กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลนาตงในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ (1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (2) ขาดแคลนน้ำ รองลงมาคือ ดินตื้น การใช้สารเคมีในปริมาณที่มาก และที่ดินไร้เอกสารสิทธิ์ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (2) ดินตื้น จากการวิเคราะห์การชะล้างพังทลายในเขตการใช้ที่ดินของตำบลคำแก้ว ซึ่งมีเนื้อที่รวม 24,683 ไร่ นั้น พบว่า ระดับการสูญเสียของดินที่น้อย 0-2 ตัน/ไร่/ปี ประมาณ 19,619 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 79.48 ระดับการสูญเสียของดินที่ระดับปานกลาง 2-5 ตัน/ไร่/ปี ประมาณ 2,128 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.62 ระดับการสูญเสียของดินที่ระดับรุนแรง 5-15 ตัน/ไร่/ปี ประมาณ 244 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.99 โดยในพื้นที่ตำบลนาตงพื้นที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ดินมีเอกสารสิทธิ์และที่ดินนิคมสร้างตนเอง ที่มาจากการยกเลิกเพิกถอนป่าไม้ คุณภาพของดินจึงไม่ค่อยจะเหมาะสมต่อการเกษตร เนื่องจากพื้นที่ เป็นดินลูกรังและเป็นดินทราย ประกอบกับจังหวัดบึงกาฬมีฝนตกชุกในช่วงฤดูฝนจึงเกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินและสูญเสียธาตุอาหาร ในส่วนของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้นอีกประการหนึ่ง เนื่องจากมีการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป (รูปที่ 7-1)

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้านั้น ในตำบลนาตงจะมีการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วง ประกอบกับการปกคลุมของวัชพืชทางน้ำปกคลุมแหล่งน้ำทำให้แหล่งน้ำตื้นเขินดังกล่าว ข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่ต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้น ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำในดิน คงความอุดมสมบูรณ์เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

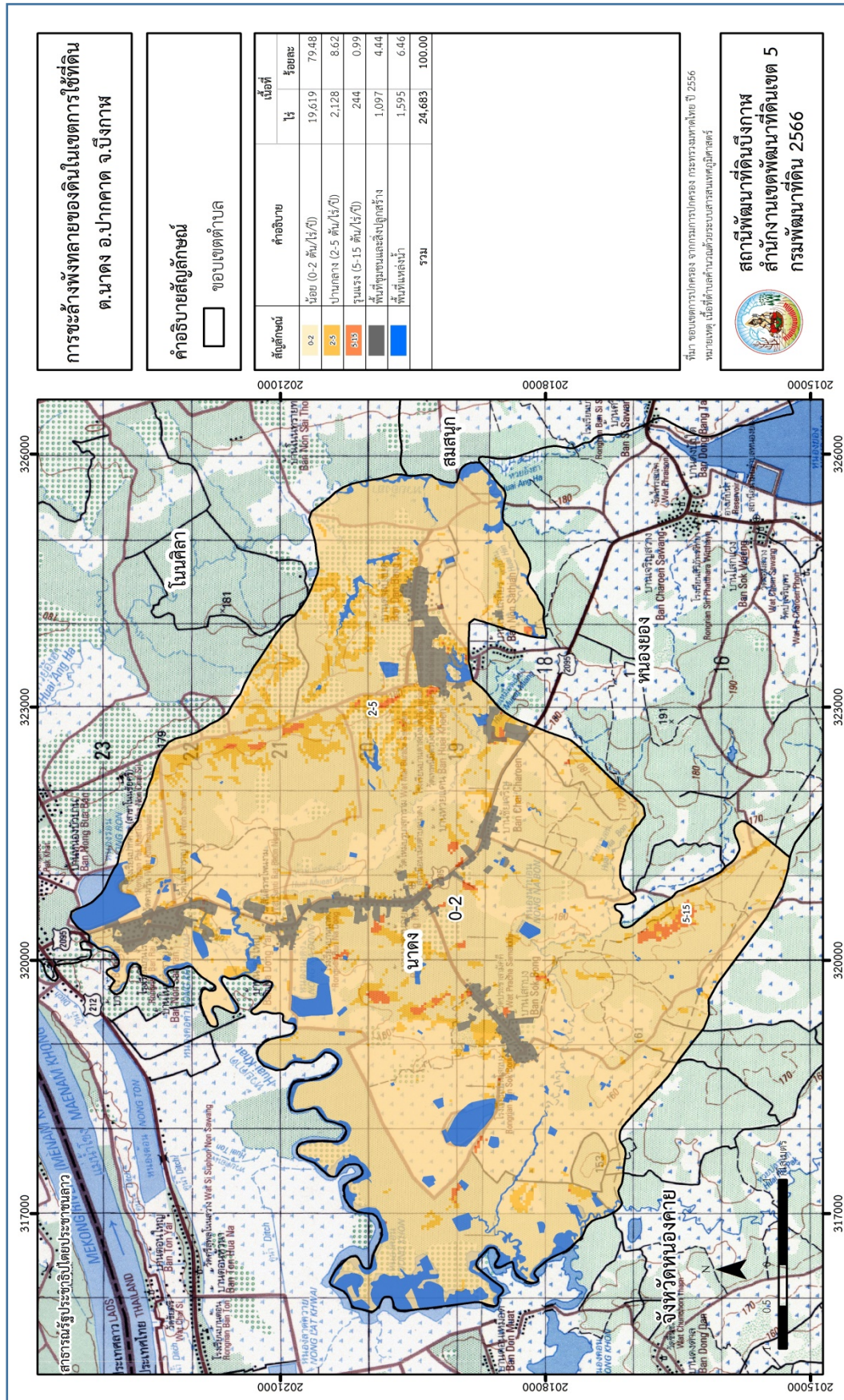

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระบบน้ำและน้ำท่วม จะสรุปได้ว่ามี 5 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ลำน้ำ เป็นต้น (2) ก่อสร้างระบบส่งน้ำด้วยท่อกระจายน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ (3) ขุดเจาะบ่อบาดาล (4) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ และ (5) ป้องกันน้ำท่วม

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งแล้วจะแก้ไขปัญหาระบบน้ำหรือน้ำท่วมทั้งตำบลได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาระบบน้ำหรือน้ำท่วมจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาของพื้นที่ โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบลที่รวมข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม 5 ประการ ไว้ด้วยกัน โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ ตอนบนเป็นพื้นที่ในหมู่ที่ 1,2,3,4 และ 5 จะต้องมีการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ตอนล่าง คือ หมู่ที่ 6,7 และ 8 จะต้องจัดทำโครงการพัฒนาที่ดินและน้ำรวมทั้งสองพื้นที่ไปด้วยกันเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการขุดลอก ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ การขุดบ่อบาดาล การสร้างระบบส่งน้ำ คลองระบายน้ำป้องกันน้ำท่วม

การแก้ไขปัญหาระบบน้ำหรือน้ำท่วมจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน กับปัญหาระบบน้ำ โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบลที่รวมข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาน้ำ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ 1. ส่วนของกลางน้ำ อยู่บริเวณด้านตะวันตกเฉียงเหนือของตำบล สภาพพื้นที่ ประกอบด้วยที่มีลักษณะลูกคลื่นลาด (ความลาดชัน 5-12 และ 12-20 เปอร์เซ็นต์) พื้นที่ บางส่วนมีระดับความสูญเสียดินในระดับปานกลาง พื้นที่กลางน้ำมีหมู่ที่ 6, 7 และ 8 การจัดการพื้นที่ควรก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ จัดรูปที่ดิน วางผังน้ำทั้งระบบ และสนับสนุนการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต 2. ส่วนของปลายน้ำ อยู่บริเวณด้านตะวันออกเฉียงเหนือของตำบล สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ (ความลาดชัน 0-2 และ 2-5 เปอร์เซ็นต์) มีส่วนน้อยที่มีความเสี่ยงในการสูญเสียดินจากการชะล้างพังทลายของดินและไหลลงสู่แหล่งน้ำ พื้นที่ปลายน้ำมีหมู่ที่ 1, 3, 4 และ 5 การจัดการพื้นที่ควรพัฒนาที่ดินและระบบน้ำ ได้แก่ การขุดลอกคลอง ก่อสร้างสระน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำหรือพรางป้องกันน้ำท่วม การขุดบ่อบาดาล ปรับรูปที่ดินปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต และการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อให้การใช้ที่ดินสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ทั้งตัวเกษตรกร ชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม (รูปที่ 7-1)

รูปที่ 7-1 การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลขนาดง อำเภอบางคนที จังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตทำนา เนื้อที่ 6,827 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	3,184,700
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	204,800
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	595,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	60,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	122,400
	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	1,880,000
	1.6 การรณรงค์โลกปลอดอซัง	262,500
	1.7 ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์การรับรองแบบมีส่วนร่วม(PGS)	60,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	12,639,000
	2.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	6,000,000
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	693,000
	2.3 การก่อสร้างระบบส่งน้ำ	6,000,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	7,380,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	360,000
3.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	6,000,000	
3.3 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	1,020,000	

ตาราง 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 24 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	2,827,550
3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 13,485ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	102,400
4. เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 432 ไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	148,750
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	15,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	122,400
	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	1,880,000
	1.6 การจัดหาปุ๋ยไนโตรเจน	510,000
	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	9,000
	1.8 ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์การรับรองแบบมีส่วนร่วม(PGS)	40,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	14,039,500
	2.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	4,000,000
	2.2 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	1,039,500
	2.3 การก่อสร้างระบบส่งน้ำ (งานวางระบบส่งน้ำ)	9,000,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	4,920,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	240,000
	3.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	4,000,000
	3.3 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	680,000
6. เขตประมง เนื้อที่ 34 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	13,000
	- สารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย	13,000

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต
1. เขตทำนา เนื้อที่ 6,827 ไร่	1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สนง.สหกรณ์จังหวัด)
2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 24 ไร่	2) โครงการเกษตรอินทรีย์ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร)
3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 13,485 ไร่	3) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัด)
4. เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 432 ไร่	4) โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร)
	5) โครงการการบริหารความหลากหลายชีวภาพ (สำนักงานเกษตรจังหวัด)
	6) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (สำนักงานเกษตรจังหวัด)
	7) โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน (สนง.การปฏิรูปที่ดินจังหวัด)
	8) โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (สำนักงานเกษตรจังหวัด)
	9) โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน (สำนักงานเกษตรจังหวัด)
	10) โครงการพัฒนาธุรกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน (สนง.การปฏิรูปที่ดินจังหวัด)
	11) โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ (สำนักงานเกษตรจังหวัด)
	12) โครงการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน (สนง.เกษตรจังหวัด)
	13) โครงการบำบัดน้ำเพื่อการเกษตร (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
	14) โครงการผลิตข้าวครบวงจร (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว)
	15) โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ (กระทรวงพลังงาน)
	16) โครงการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ (อบต.นาตง)

ตารางที่ 7-2 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
ปรับรูปที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต	
	<ol style="list-style-type: none">1) โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด)2) โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด)3) โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (สนง.เกษตรจังหวัด)4) โครงการส่งเสริมเกษตรกรรมทางเลือก (สนง.เกษตรจังหวัด)5) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด)6) โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน (สนง.เกษตรจังหวัด)7) โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด)8) โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด)9) โครงการธนาคารสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด)10) โครงการพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ (สนง.เกษตรจังหวัด)11) โครงการศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด)12) โครงการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต (สนง.เกษตรจังหวัด)13) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่14) โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม15) โครงการผลิตและสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช (ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัด)16) โครงการสนับสนุนการผลิตจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี (อบต.นาตง)17) โครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (อบต.นาตง)

ตารางที่ 7-2 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
5. เขตประมง เนื้อที่ 34 ไร่	<ol style="list-style-type: none">1) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (กรมประมง)2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (กรมประมง)3) โครงการออกแบบการปรับเปลี่ยนการใช้น้ำเพื่อการเกษตรตามนโยบาย (กรมชลประทาน)4) โครงการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่รับน้ำ (กรมชลประทาน)5) โครงการเลี้ยงปลาในสระน้ำขนาดเล็ก (อบต.นาตง)6) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำปรับปรุงสระเก่า (อบต.นาตง)
2. เขตแหล่งน้ำ เนื้อที่ 1,595 ไร่	<ol style="list-style-type: none">1) โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน (กรมชลประทาน)2) โครงการพัฒนาระบบชลประทานด้วยนวัตกรรม (กรมชลประทาน)3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (กรมชลประทาน)4) โครงการพัฒนาโครงการชลประทานเดิม (กรมชลประทาน)5) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ (กรมชลประทาน)6) โครงการจัดทำระบบกระจายน้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะ(กรมชลประทาน)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
1. การปรับปรุงบำรุงดิน															
เขตเกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและ การใช้สารอินทรีย์	ราย	120	120	120	120	120	600	61,440	61,440	61,440	61,440	61,440	307,200	พด.
เขตทำนา/พืชไร่/ ไม้ยืนต้น/ไม้ผล	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์ พืชปุ๋ยสด	ตัน	5	5	5	5	5	25	148,750	148,750	148,750	148,750	148,750	743,750	พด.
เขตนาข้าว/พืชไร่/ ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000	พด.
เขตเกษตรกรรม	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกร ใช้สารอินทรีย์ลดการใช้ สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	16	16	16	16	16	72	54,400	54,400	54,400	54,400	54,400	244,800	พด.
เขตทำนา,พืชไร่/ ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ย อินทรีย์	แห่ง	1	2	2	2	1	8	470,000	940,000	940,000	940,000	470,000	3,760,000	พด.
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.6 การจัดหาปุ๋ยโคโลไมต์	ตัน	60	60	60	60	60	300	102,000	102,000	102,000	102,000	102,000	510,000	พด.
เขตปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	120	120	120	120	120	600	1,800	1,800	1,800	1,800	1,800	9,000	พด.
เขตทำนา	1.8 การรณรงค์เฝ้าติดตาม ต่อซัง	ไร่	150	150	150	150	150	750	52,500	52,500	52,500	52,500	52,500	262,500	พด.
เขตประมง	1.9 สารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย	ลิตร	200	200	200	200	200	1,000	2,600	2,600	2,600	2,600	2,600	13,000	พด.
เขตเกษตรกรรม	1.10 ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ การรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)	กลุ่ม	1	1	1	1	1	5	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	พด.

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาตง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
2. การบริหารจัดการน้ำ															
เขตเกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำใน ไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	15	15	15	15	15	75	346,500	346,500	346,500	346,500	346,500	1,732,500	พต.
เขตเกษตรกรรม	การพัฒนาแหล่งน้ำขนาด เล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและ น้ำ	แห่ง	1	1	1	1	1	5	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	10,000,000	พต.
เขตเกษตรกรรม	ก่อสร้างระบบส่งน้ำ	แห่ง	1	1	1	1	1	5	3,000,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	15,000,000	พต.
3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของดิน															
เขตเกษตรกรรม, พื้นที่แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	120,000	120,000	120,000	120,000	120,000	600,000	พต.
4. การจัดทำระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำ															
เขตทำนา	4.1 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำกลุ่ม-ดอน	ไร่	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	10,000,000	พต.
เขตทำนา,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	4.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืน ต้นโตเร็ว	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	340,000	340,000	340,000	340,000	340,000	1,700,000	พต.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2566. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอและรายตำบล (ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ.2565). แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 พฤษภาคม2566
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบลปี 2565. แหล่งที่มา :<https://ebmn.cdd.go.th/>. 1 มิถุนายน 2566.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล.2566.ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565.แหล่งที่มา : <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>. 26 พฤษภาคม 2566.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอและรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 15 พฤษภาคม 2566
- กรมอุตุวิทยามหาวิทยาลัย. 2566. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2536-2565). กรมอุตุวิทยามหาวิทยาลัยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2566. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพิง. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่.2566. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาตง. 2566. วิสัยทัศน์/พันธกิจ.แหล่งที่มา:<http://nadong.go.th/>. 18 กรกฎาคม 2566

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายบุญช่วย ช่วยระดม	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5
นางปราณี สีหพันธ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน
นายชุมพร ศาสตราวาหะ	ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

ผู้เรียบเรียงและจัดทำ

นายพัชรพล คาคบัว	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินบึงกาฬ
นางสาวปิยวรรณ เข็มขันธุ์	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นายสุริยันต์ พิมพระลับ	นักวิชาการเกษตร
นางสาวทิพวรรณ ไชยตะวงศ์	เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์
นางสาวดวงเดือน พุทธิวงศ์	พนักงานจ้างเหมา
นางสาวรวินันท์ คำสะอาด	พนักงานจ้างเหมา

สถานีพัฒนาที่ดินบึงกาฬ

95 หมู่ที่ 11 ตำบลโนนสมบูรณ์

อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ 38000

โทร 042-088211